

І. В. Кривов'язюк,

к. е. н., професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

ORCID ID: 0000-0002-8801-4700

О. В. Бурбан,

аспірант кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

ORCID ID: 0000-0002-6130-8397

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.10.99

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ "ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА" ТА ДЕТЕРМІНАНТИ ЇЇ ЗРОСТАННЯ

I. Kryvovyzhyuk,

PhD in Economics, Professor, Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges, Lutsk National Technical University, Lutsk

A. Burban,

Postgraduate student of the Department of Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges, Lutsk National Technical University, Lutsk

ECONOMIC ESSENCE OF "ENTERPRISE VALUE" CONCEPT AND ITS GROWTH DETERMINANTS

Мета статті полягає в подальшому розвитку теорії вартості в контексті уточнення сутності поняття "вартість підприємства" та детермінант її зростання на основі синтезу підходів до її тлумачення.

У ході дослідження було використано такі методи: структурно-логічного аналізу (формулюючи логіку та структуру роботи), узагальнення (при уточненні походження та змісту категорії "вартість"), хронологічного та порівняльного аналізу (під час вивчення основних підходів до трактування суті поняття "вартість підприємства"); системного підходу (для визначення детермінант зростання вартості підприємства в розрізі основних підходів до визначення її сутності).

Результати дослідження показали, що категорія "вартість" виступає об'єктом дослідження багатьох наук, а в економічній теорії знаходить вираження у відносинах між суб'єктами господарювання, пов'язаними обміном певного товару. Хронологічний аналіз відносно визначення суті поняття "вартість підприємства" дозволив виокремити ціннісно-ціновий, стратегічний, майновий, системний та комплексний підходи до його тлумачення, які розкривають багатогранність та змістовність поняття, що вивчається. Водночас порівняльний аналіз визначає недоліки кожного з підходів, що і виступає основою розкриття суті вартості підприємства як грошового вираження справедливої його цінності, що сформувалась на основі вартості його матеріальних та нематеріальних активів, майбутніх грошових потоків генерованих суб'єктом господарювання під впливом факторів його ділового середовища.

Визначено, що до детермінант зростання вартості підприємства слід віднести систему факторів, векторами впливу яких виступають ефективність роботи підприємства, цінність для його власників, майбутні грошові потоки, матеріальні та нематеріальні активи, ділове середовище підприємства.

Перспективи подальших розвідок з позицій дослідження вартості підприємства доцільно пов'язати з уточненням сутності, переваг і недоліків існуючих підходів до оцінки вартості підприємства та визначення оптимальної комбінаторики методів їх оцінювання.

The purpose of the article is further development of the value theory within specification of "enterprise value" concept and its growth determinant based on the synthesis of the main approaches to value definition.

During the research was used the list of the following methods: structure-logical analysis (during forming the logic and the structure of the research), generalization (during specification of the origin and the sense of the "value" category), chronological and comparable analysis (during the study of the main approaches to definition of "enterprise value" concept), system approach (for definition of enterprise value growth determinant within main approaches to its essence forming).

The results of the research have shown that the "value" category, being an object within a wide range of sciences, in economy theory is defined as the relations between business entities, which are related to specific good exchange. Chronological analysis of the definition of the essence of "enterprise value" concept enabled to distinguish value-price, strategic, property, system and complex approaches to its interpretation, which reveal versatility and meaningfulness of enterprise value concept. At the same time, comparable analysis defines disadvantages of each approach, this fact is a base of revealing of enterprise value as monetary expression of enterprise fair value, which was formed based on enterprise tangible and intangible assets value, future cash flow which is generated under main drivers of business environment.

It was defined that the list of main growth determinants should include the system of the factors the main influence vectors of which are working efficiency of the enterprise, enterprise value for its owners, future cash flow, tangible and intangible assests, enterprise business environment.

The prospects of the future researches of enterprise value should be dedicated to specification of the essence, advantages and disadvantages of the existing approaches to valuation of the enterprise and defining optimal valuation method combinations within mentined approaches.

Ключові слова: теорія вартості, підприємство, вартість підприємства, чинники впливу на вартість підприємства, ретроспективний аналіз.

Key words: value theory, enterprise, enterprise value, enterprise value drivers, retrospective analysis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасній економічній теорії одним із ключових понять, яке характеризує цінність підприємства для ринкового середовища, виступає вартість. Будучи багатогранною категорією, яка несе в собі суспільну, економічну, технічну оцінку, може вказувати як на цінність підприємства для певної групи суб'єктів ринкових відносин, так і на його стратегічні можливості, наявний майновий стан, ступінь адаптивності до умов зовнішнього середовища тощо. Дослідження детермінант зростання вартості підприємства дозволяє віднайти необхідні резерви поліпшення його позицій на ринку, уточнити стратегічні пріоритети розвитку, визначити шляхи покращення ділової репутації, забезпечити подальше зростання інвестиційної привабливості підприємства, оптимізувати ступінь взаємодії зі стейкхолдерами, сформулювати необхідну основу його зростання. Враховуючи, що існуючі нині обмеження (як результат поширення пандемії) щодо підвищення ділової активності підприємств і малого та середнього бізнесу зокрема, можуть мати серйозні наслідки для зміни цінності підприємств, проблема уточнення змістовного наповнення поняття "вартість підприємства" та вивчення детермінант її зростання виступає доволі актуальною.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням питань формування та оцінювання вартості підприємства займалось багато вітчизняних і зарубіжних учених. Так, А. Пронько та С. Березюк вивчали взаємозв'язок вартості, оцінки, капіталізації та ціни з позицій теорії підприємств, а також методи, які

дозволяють адекватно оцінити їхню вартість [1]. М. Altan розкриває аналітичний взаємозв'язок між вартістю фірми та її фінансовою структурою, аналізуючи як короткострокова заборгованість, довгострокова заборгованість і акціонерний капітал можуть впливати на вартість фірми [2]. О. Асканова та А. Карпенко дослідили еволюцію підходів до поняття "вартість бізнесу", методів її оцінювання [3]. Разом з тим, саме поняття "бізнес" може застосовуватись і до приватного підприємництва, що ускладнює розуміння запропонованого авторами тлумачення досліджуваної категорії. Н. Тертична здійснює розробку та обґрунтування теоретико-методичних положень комплексної оцінки вартості підприємства [4]. Г. Островська досліджуючи теоретичні, методологічні та прикладні проблеми управління вартістю підприємств, наголошує на тому, що вартість лишається однією з найбільш дискусійних категорій економічної теорії [5]. Натомість, авторка наводить об'єктивні причини такого явища, а також аналізує погляди представників різних шкіл економічної теорії на цю категорію. Такі вчені, як Н. Городнова та С. Чернов підіймають питання впливу на вартість компанії такого фактора як корпоративна етика [6]. Проте, не даючи чіткого визначення сутності даного фактора, автори зводять полеміку до пошуку шляхів покращення стратегічного управління компанією. Г. Козаченко і Г. Янчук розкривають предмет оцінки в управлінні підприємством на основі вартісного підходу [7], а І. Яремко — на основі порівняльного підходу [8]. Разом з тим, використання синтезу підходів до оцінки вартості підприємства є більш прийнятним, порівняно з одностороннім встановленням вартості, адже несе в собі більше об'єктивності та точності. На доцільності врахування внеску нематеріаль-

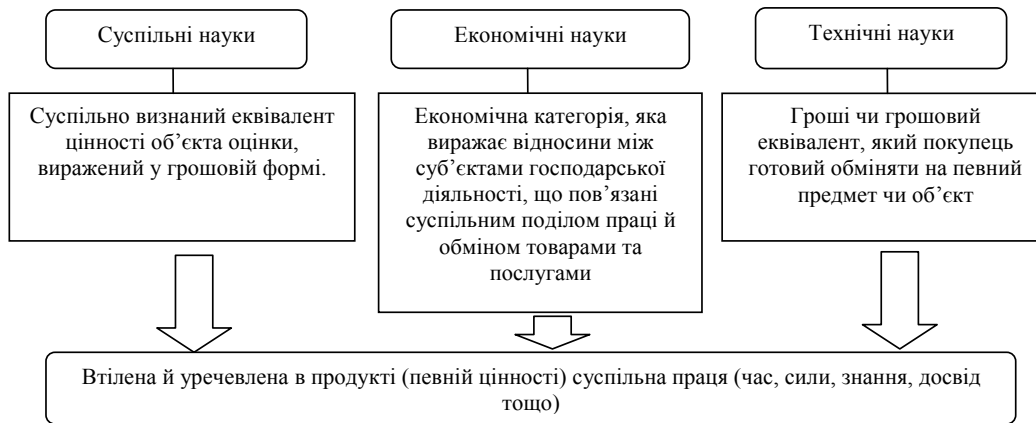

Рис. 1. Тлумачення змісту категорії "вартість" у різних науках

Джерело: авторська розробка.

них активів при оцінці вартості підприємства наголошують В. Захарченко [9] та В. Шипов [10]. Заслуговує на увагу доробок О. Давидова, який з різних позицій розкриває вартість підприємства як економічну категорію [11]. Незначним недоліком є урахування його товарної специфіки в ринковій економіці. Незавершеним також є визначення рівнів задоволення потреб стейкхолдерів. Не достатньо систематизованою, на нашу думку, є позиція О. Міщенко щодо визначення поняття "вартість підприємства" [12], рівно як і недостатньо обґрунтованим використання цінового підходу в якості основного при визначенні вартості підприємства. Синтез підходів при визначенні суті досліджуваного поняття пропонує використовувати Т. Мажирина [13], а також автори інших наукових публікацій [14; 15]. Аналіз останніх досліджень і публікацій, які розкривають сутність поняття "вартість підприємства" та фактори, що впливають на її динаміку, вказує на зростання важливості досліджуваної проблематики та необхідність уточнення його суті, виходячи з виявлених недоліків тлумачення цієї категорії та виділених підходів до її розуміння, важливість поглиблення класифікації детермінант зростання вартості.

МЕТА СТАТТІ

Метою дослідження є подальший розвиток теорії вартості в контексті уточнення сутності поняття "вартість підприємства" та детермінант її зростання на основі синтезу підходів до її тлумачення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У науковій думці вчених сучасності ведеться постійна полеміка навколо сутності категорії "вартість", яке виступає об'єктом не лише економічних, але й гуманітарних, технічних й інших наук (рис. 1). Загалом її прийнято ототожнювати із величиною суспільної праці, яка віднайшла своє втілення в певному продукті. Як економічна категорія, дане поняття знайшло вираження у відносинах між суб'єктами господарювання, пов'язаними обміном певного товару. Беручи до уваги рівень розвитку наукових досліджень, які формують базис виникнення нових підходів до трактування економічних категорій, виникає доцільність аналізу сутності поняття "вартість підприємства".

1. Ціннісно-ціновий. Основою вартості виступає "міра грошового вираження", яка формується з урахуванням ефективності суб'єкта господарювання, а також цінності для його власників. Так, А. Пронько трактує дане поняття з т. з. "якості та соціальної корисності" [1, с. 385], М. Алтан вважає, що вона знаходить своє відображення у "оцінках незалежних покупців та продавців" [2, с. 1203]. Беручи до уваги факт відсутності

ефективного ринку в реальному середовищі, що сприяє відхиленню ціни від дійсної вартості підприємства, стверджуємо про недосконалість даного підходу. Категорія "ціна" набуває змісту в ході процесу купівлі-продажу підприємства, чи його обміну на інший актив, внаслідок чого такий підхід має більш вузьке змістовне значення порівняно з категорією вартості. Зазначимо, що даний підхід не набув поширення впродовж періоду становлення поняття "вартість підприємства".

2. Стратегічний. Його представниками стали О. Асканова та А. Карпенко [3], Н. Тертична [4], Г. Островська [5], Н. Городнова, С. Чернов [6]. Вартість підприємства, на їх думку, виражається величиною майбутніх грошових потоків. Найбільш повним є визначення [3, с. 41—42], де вартість підприємства розкрито з т. з. проявів ділової активності компанії та обмежено фактичним (потенційним) приростом потоків економічних вигод, достатніх для задоволення очікувань власників вкладеного капіталу, із врахуванням ризиків. Підкреслюючи дохідну природу підходу, значним його недоліком є надмірний ймовірнісний характер. Побудова потенційних грошових потоків супроводжується значною кількістю припущень, що в умовах динамічності середовища є негативним явищем.

3. Майновий. Трактує вартість підприємства з т. з. вартості усього наявного у підприємства майна, поділяючи погляди вчених на два напрями. Перший, який представляють Г. Козаченко, Г. Янчук та І. Яремко, полягає в ототожнюванні вартості підприємства з майновою основою, ігноруючи вплив нематеріальних активів [7; 8]. Другий напрям, якого дотримуються В. Захарченко [9] й В. Шипов [10], окрім майнової, враховує вартість нематеріальних активів. Найбільш повним є трактування вартості як "ймовірнісної грошової величини, яку потенційний покупець буде готовий заплатити за підприємство, що оцінюється, тобто за усі представлені його активи", підкреслюючи добровільний характер угоди, однакову компетентність продавця та покупця [10]. Недоліками підходу є відсутність впливу на вартість потенційних вигод від володіння підприємством, а також нівелювання взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем.

4. Системний. У розрізі цього підходу підприємство розглядається як відкрита система, що перебуває під впливом багатьох факторів, які обумовлюють формування величини вартості підприємства. Так, відповідно до трактування представників даного підходу, вартість підприємства "є критерієм їх розвитку й ефективного функціонування в наявних умовах зовнішнього середовища". Основним недоліком системного підходу є його обмеженість, яка обумовлена спрямованістю на взаємодію із зовнішніми факторами, ігноруючи при цьому внутрішні, які, як відомо, відіграють ключову роль при формуванні вартості підприємства.

Таблиця 1. Хронологічний аналіз підходів вчених до трактування поняття "вартість підприємства"

Рік	Підхід	Автор	Трактування
2020	Комплексний	Н. Климаш [14]	Вартість підприємства визначає як сукупну характеристику фінансових показників його діяльності та інтересів різних учасників ринкових відносин
2014	Комплексний	О. Давидов [11]	Вартість підприємства – це міра грошового вираження величини перевищення корисного результату діяльності підприємства для стейкхолдерів над витратами із залучення капіталу з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх драйверів вартості підприємства
2013	Комплексний	О. Міщенко [12]	Вартість підприємства – це сумарна вартість всіх активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків, що можуть бути генеровані даними активами, виражена в ціні, за якою можна купити чи продати підприємство
2011	Ціннісно-ціновий	М. Altan [2]	Визначає дане поняття з точки зору ціни його купівлі-продажу за оцінками незалежних покупців і продавців, які володіють повною інформацією про підприємство і не зазнають тиску від будь-кого
2011	Ціннісно-ціновий	Л. Пронько, С. Березюк [1]	Вартість підприємства визначають як грошовий вимір його економічної цінності, якості та соціальної корисності
2010	Стратегічний	О. Асканова, А. Карпенко [3]	Вчені розглядають вартість підприємства як вияв його ділової активності, сутнісною характеристикою якого є фактичний чи потенційний приріст потоків економічних вигід, які будуть достатні для задоволення очікувань власників інвестованого капіталу (враховуючи вартість невідчутних активів), приймаючи до уваги притаманні вкладенням ризики
2009	Стратегічний	Н. Городнова, С. Чернов [6]	Під вартістю компанії розуміють суму усіх чистих грошових потоків, що створені за час її функціонування в прогнозовані та післяпрогнозовані періоди, дисконтовані до поточного (нульового) моменту часу із врахуванням реальних ризиків відхилення фактичних грошових потоків від їх очікуваної величини
2007	Системний	Т. Мажирина [13]	Вартість підприємства характеризує як його грошову оцінку як інтегрованої системи, яка визначає ефективність його діяльності з позиції зростання цінності капіталу, що забезпечує стійке функціонування підприємства
2007	Стратегічний	Г. Островська [5]	Вартість підприємства визначає як визнаний еквівалент, що виражено виражено у грошових одиницях на встановлений час, ймовірнісну величину, що визначається розрахунково на основі прогнозованих дій шляхом оцінювання факторів цінності підприємства для зацікавлених осіб і суспільства
2006	Стратегічний	Н. Тертична [4]	Під вартістю підприємства розуміє інтегральну характеристику, що вказує на вектор розвитку підприємства та його спроможність генерувати цінності для різних груп учасників ринкових відносин
2005	Майновий	І. Яремко [8]	В основі вартості підприємства визначено суму вартостей елементів, які його утворюють
2005	Майновий	Г. Козаченко, Г. Янчук [7]	Вартість підприємства утворюється із його вартістю як єдиного майнового комплексу
2003	Майновий	В. Шипов [10]	Вартість підприємства розуміється як сума вартостей усіх його активів. Ймовірнісна грошова величина, яку потенційний покупець буде готовий заплатити за підприємство, що оцінюється, тобто за усі представлені його активи, в результаті комерційної угоди між добровільними і компетентними продавцем і покупцем
2002	Майновий	В. Захарченко [9]	Під вартістю підприємства вважає вартість усього майнового комплексу підприємства, що функціонує, включаючи нематеріальні активи

5. Комплексний. Цей підхід є найбільш універсальним. Так, трактування поняття "вартість підприємства" шляхом синтезу підходів є наступним: ціннісно-цінового та стратегічного: міра грошового вираження величини перевищення корисного результату діяльності підприємства для стейкхолдерів над витратами із залучення капіталу з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх драйверів (О. Давидов [11, с. 18]); ціннісно-цінового, майнового та стратегічного: сумарна вартість активів підприємства та вартість майбутніх грошових потоків, що генеровані активами, виражена в ціні, за якою можна купити чи продати підприємство (О. Міщенко [12]); ціннісно-цінового та системного: грошова оцінка підприємства як системи (пов'язаної з зовнішнім середовищем і спрямованої зацікавленими у ній групами осіб), яка націлена на його збереження та розвиток і характеризує ефективність діяльності з позиції зростання цінності його капіталу (Т. Мажирина [13, с. 36]). Висока популярність даного підходу є об'єктивною, беручи до уваги зростання динамічності причинно-наслідкових зв'язків, що обумовлено стрімким розвитком економічних систем.

На основі проведеного аналізу трактувань досліджуваної економічної категорії, під вартістю підприємства вважатимемо грошове вираження справедливої цінності даного підприємства, яка сформувалася на основі вартості його матеріальних та нематеріальних активів, майбутніх грошових потоків генерованих суб'єк-

том господарювання, під впливом факторів його ділового середовища.

Провівши ретроспективний аналіз обраної економічної категорії та сформувавши власне визначення, подамо основні детермінанти зростання поняття "вартість підприємства" в розрізі основних підходів до трактування даної категорії (табл. 2).

Базуючись на вищенаведених дослідженнях, можемо зробити висновок про наявність численної кількості факторів впливу на зростання вартості компанії, що зумовлено значною кількістю основних підходів до трактування її суті.

Так, у розрізі ціннісно-цінового підходу, вектор детермінантів впливу на ріст вартості компанії має спрямування на ефективність роботи підприємства та цінність останнього для власників. Основними факторами, що забезпечують зростання вартості є наступні: підвищення ліквідності підприємства, залучення до участі в діяльності материнських компаній, реалізація конкурентної цінової політики, поліпшення фінансового стану, підвищення рівня рентабельності інвестицій тощо.

У межах стратегічного підходу основний вектор впливу факторів зосереджений на майбутніх грошових потоках компанії, а самі ж фактори повинні забезпечувати покращення значень даного показника. Відповідно, такими факторами повинні стати: сприятливі макроекономічні та кліматичні тренди, ефективна антикри-

Таблиця 2. Детермінанти зростання вартості підприємства в розрізі основних підходів до її визначення

Підхід	Вектори впливу факторів	Фактори
Ціннісно-ціновий	Ефективність роботи підприємства; цінність для його власників	– рівень ліквідності підприємства; – ступінь участі підприємства в діяльності материнських компаній (за умов холдингу); – цінова політика підприємства; – фінансовий стан; – рівень рентабельності інвестицій
Стратегічний	Майбутні грошові потоки	– макроекономічні тренди; – передбачення економічних криз в майбутньому; – прогноз попиту та пропозиції на ринках; – діяльність авторитетних компаній, що спеціалізуються на економічних прогнозах; – прогноз зміни природних умов; – рівень загострення політичної ситуації на міжнародній арені; – ситуація в країні
Майновий	Матеріальні та нематеріальні активи	– стан ринку нерухомості в країні; – приналежність підприємства до великих корпорацій; – стан основних засобів підприємства; – сила бренду компанії; – наявність ділової репутації; – рівень інвестицій в основний та оборотний капітал; – якість внутрішньогосподарського управління; – структура капіталу
Системний	Ділове середовище підприємства	– кон'юнктура ринку; – розвиток НТП; – участь на фондовому ринку; – діяльність конкурентів; – відносини зі споживачами; – відносини із постачальниками; – відносини з посередниками тощо
Комплексний	Залежно від виду поєднання (можливі усі вище подані)	

Джерело: розроблено на основі [1; 3; 6; 11; 12; 15].

зова політика, здійснення стратегічного планування та прогнозування або ж залучення для цього експертних компаній з високим рівнем авторитетності, сприятлива ситуація в країні та на політичній арені.

В основі майнового підходу вектор впливу факторів направлений на матеріальні та нематеріальні активи компанії. До цих факторів належать: поживлення на ринку нерухомості країни, приналежність підприємства до великих корпорацій, покращення стану основних та оборотних засобів, посилення бренду підприємства, покращення ділової репутації, ріст інвестицій в основний та оборотний капітал, поліпшення структури капіталу.

У розрізі системного підходу вектор детермінантів впливу на ріст вартості компанії повинен включати наступні фактори: сприятливі ринкові умови, відповідність політики підприємства розвитку техніки та технологій, ефективність відносин зі споживачами, постачальниками, конкурентами тощо.

Залежно від виду поєднань, в межах комплексного підходу можливим є весь діапазон зазначених векторів впливу та факторів зокрема. В якості оціночних показників тут також можуть виступати рейтинги країни на міжнародних ринках [16].

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Розвиток теорії вартості є одним з тих напрямів економічної теорії, навколо якого відбувається широка полеміка не лише з приводу уточнення сутності категорії "вартість" чи понять "вартість підприємства", "вартість бізнесу", "вартість капіталу" тощо. Не менш важливим є розкриття детермінант, які можуть вплинути на вартість підприємства чи бізнесу. Адже визначення сутнісних характеристик того чи іншого економічного явища чи процесу неодмінно позначається на результативності дослідження загалом.

Здійснений в роботі аналіз підходів учених до трактування поняття "вартість підприємства" дозволив ви-

окремити п'ять основних напрямів походження вартості підприємства: ціннісно-ціновий, стратегічний, майновий, системний та комплексний. На основі критичного аналізу думок вчених сформовано власне визначення поняття "вартість підприємства" як грошового вираження справедливої цінності цього підприємства, яка сформувалася на основі вартості його матеріальних та нематеріальних активів, майбутніх грошових потоків генерованих суб'єктом господарювання, що сформувалася під впливом факторів його ділового середовища.

Застосований системний підхід дозволив встановити, що до детермінант зростання вартості підприємства необхідно віднести таку систему факторів, векторами впливу яких виступатимуть ефективність роботи підприємства, його цінність для власників, майбутні грошові потоки, матеріальні та нематеріальні активи, ділове середовище підприємства.

Перспективи подальших розвідок слід пов'язати з вивченням сутності, переваг і недоліків існуючих підходів до оцінки вартості підприємства та визначення оптимальної комбінаторики методів їх оцінювання.

Література:

1. Пронько Л.М., Березюк С.В. Вартість і капіталізація підприємств та методи їх оцінки. Економічні науки. Серія "Облік і фінанси". 2011. Вип. 8 (29). Частина 1. С. 384—391.
2. Altan M., Arkan F. Relationship Between Firm Value And Financial Structure: A Study On Firms In ISE Industrial Index, Journal of Business & Economics Research (JBER). 2011. Vol. 9 (9). Pp. 61—66.
3. Асканова О.В., Карпенко А.В. Еволюція підходів до осознанию сутності поняття стоимості бізнеса і ее оценок. Общество: политика, экономика, право. 2010. № 2. С. 38—42.
4. Тертична Н.В. Комплексна оцінка вартості підприємства: автореф. дис... канд. екон. наук: спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами". Луганськ, 2006. 19 с.

5. Островська Г.Й. Управління вартістю вертикально-інтегрованих підприємств нафтогазової промисловості: дис.... канд. екон. наук: спец. 08.00.04. Тернопіль, 2007. 249 с.

6. Городнова Н.В., Чернов С.С. К вопросу о влиянии корпоративной этики на стоимость компании. Евразийский международный научно-аналитический журнал. 2009. № 4. С. 12—18.

7. Козаченко Г.В., Янчук Г.І. Предмет оцінки при використанні вартісного підходу до управління підприємством. Економіка и управление. 2006. № 2—3. С. 60—65.

8. Яремко І.Й. Оцінка ринкової вартості підприємств: порівняльний підхід. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: Збірник науково-технічних праць. 2005. Вип. 15.4. С. 311—315.

9. Захарченко В.І. Економічна безпека регіону. Одеса: Астропрінт, 2002. 64 с.

10. Шипов В.Н. Стоимость предприятия: политэкономический анализ и методика оценки: автореф. дис.... канд. экон. наук: спец. 08.00.01. Москва, 2003. 23 с.

11. Давидов О.І. Вартість підприємства як економічна категорія. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 5. С. 8—19.

12. Міщенко О.О. Визначення поняття "вартість підприємства". 2013. URL: http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2013/Economics/10_129666.doc.htm (дата звернення: 08.09.2019 р.).

13. Мажирин Т.М. Управление ростом эффективности деятельности предприятия на основе стоимостного подхода. Известия ИГЭА. 2006. № 4 (49). С. 34—36.

14. Климаш Н.І. Економічна додана вартість (EVA) та її вплив на вартість підприємства. Актуальні проблеми використання потенціалу економіки країни: світовий досвід та вітчизняні реалії: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 25 квітня 2020 р., м. Дніпро. Дніпро: ПДАБА, 2020. С. 115—117.

15. Kryvovyazyuk I., Smerichevskiy S., Myshko O., Oleksandrenko I., Dorosh V. and Visyna T. Application of Combined Modeling Methods for Estimating and Forecasting the Business Value of International Corporations. International Journal of Management. 2020. Vol. 11 (7). pp. 1000—1007.

16. Кривов'язюк І.В., Волинчук Ю.В. Україна в міжнародних економічних рейтингах: посткризові синдроми чи апокаліпсис? Актуальні проблеми економіки. 2014. № 10 (160). С. 56—62.

References:

1. Pronko, L. Berezok, S. (2011), "Cost and capitalization companies and methods of their assessment", Ekonomichni nauky. Seriya "Oblik i finansy", vol. 8 (29), pp. 384—391.

2. Altan, M. & Arkan, F. (2011), "Relationship Between Firm Value And Financial Structure: A Study On Firms In ISE Industrial Index", Journal of Business & Economics Research (JBBER), 9 (9), 61—66.

3. Askanova, O.V. & Karpenko, A.V. (2010), "Evolution of approaches to understanding the essence of the concept of business value and its assessment", Society: politics, economics, law, vol. 2, pp. 38—42.

4. Tertichna, N.V. (2006), "Complex evaluation of estimation enterprise value", Ph.D. Thesis, Economy, organization and enterprises management, East-Ukrainian University named by Vladimir Dal of the Ministry of education and science of Ukraine, Luhansk, Ukraine.

5. Ostrovska, H. (2007), "Value Based Management of Vertically-Integrated Enterprises of the Oil Industry", Ph.D. Thesis, Economics and Enterprises Management (by Activities), Ternopil National Economic University, Ternopil, Ukraine.

6. Gorodnova, N.V. & Chernov, S.S. (2009), "On the question of the impact of corporate ethics on the value of the company", Evrazyjskyj mezhdunarodnyj nauchno-analytycheskyj zhurnal, vol. 4, pp. 12—18.

7. Kozachenko, G.V. Yanchuk, G.I. (2006), "The subject of evaluation when using the cost approach to enterprise management", Ekonomyka u upravlenye, vol. 2—3, pp. 60—65.

8. Yaremko, I.Yo. (2005), "The estimation of the market value of the enterprises: the comparative approach", Naukovyj visnyk Natsional'noho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy: Zbirnyk naukovo-tekhnichnykh prats', vol. 15.4, pp. 311—315.

9. Zakharchenko, V.I. (2002), Ekonomichna bezpeka rehionu [Economic security of the region], Astroprint, Odessa, Ukraine.

10. Shipov, V.N. (2003), "The cost of the enterprise: political-economic analysis and evaluation methods", Ph.D. Thesis, Economic theory, Plekhanov Russian Academy of Economics, Moscow, Russia.

11. Davydov, O.I. (2014), "Enterprise value as an economic category", Actual problems of the economy, vol. 5 (155), pp. 8—19.

12. Mishchenko, O.O. (2013), "Definition of "enterprise value", available at: http://www.rusnauka.com/7_NITSB_2013/Economics/10_129666.doc.htm (Accessed 08.09.2019).

13. Mazhirina, T.M. (2006), "Management of growth of efficiency of activity of the enterprise on the basis of a cost campaign", Izvestiya IG JeA, vol. 4 (49), pp. 34—36.

14. Klimash, N.I. (2020), "Economic value added (EVA) and its impact on enterprise value", Aktualni problemy vykorystannia potentsialu ekonomiky krainy: svitovyy dosvid ta vitchyzniani realii [Current problems of using the potential of the country's economy: world experience and domestic realities], Mizhnarodna Ekonomichna konferentsiya [International economic conference], SHEE PSACEA, Dnipro, Ukraine, 25 April 2020, pp. 115—117.

15. Kryvovyazyuk, I. Smerichevskiy, S. Myshko, O. Oleksandrenko, I. Dorosh, V. and Visyna, T. (2020), "Application of Combined Modeling Methods for Estimating and Forecasting the Business Value of International Corporations", International Journal of Management, 11 (7), 1000—1007.

16. Kryvovyazyuk, I.V. and Volynchuk, Yu. V. (2014), "Ukraine in international economic rating: post-crisis syndromes or apocalypse", Actual problems of the economy, vol. 10 (160), pp. 56—62.

Стаття надійшла до редакції 28.09.2020 р.

www.economy.nauka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73